

Balık • Laura S. Matthews

Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Çocuk Kitaplar • Roman • 176 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6
BİREY ve TOPLUM • ERDEMLER • DOĞA ve EVREN • DUYGULAR
umut • dostluk • balık • gönüllülük • çevre • aile • dayanışma • savaş-barış • zor koşullar • sevgi • macera

İngiliz yazar **Laura S. Matthews**'un, insanoğlunun yarattığı en büyük felaket olan savaşı, küçük bir çocuğun gözüyle yansıttığı romanı İngiltere'de Fidler Ödülü'ne layık görülürken, ABD'de de Amerikan Kütüphaneler Birliği'nin (ALA) "Dikkate Değer Çocuk Kitabı" ödülünü kazandı. Çocuğun, yaşatmaya çalıştığı minik Balık'la umuda yaptığı yolculuğu sınırsız bir dille anlatan kitap, dünyayı karartan en acımasız gerçeklerden biri olan savaşa çocukların yalın algı gücüyle yaklaşıyor.

"Kaplan"ın, yardım gönüllüsü olarak çalışan anne ve babasıyla birlikte yaşadığı yabancı köy, her geçen gün yaklaşan savaştan giderek daha çok etkilenmektedir. Günün birinde herkes gibi onlar da köyü terk etmek zorunda kalırlar. Son anda Kaplan, çamurlu bir su birikintisinde yaşam savaşı veren küçük balığı fark eder. Ne yapıp edip onu da yanında götürecektir. Sınıra kadar onlara eşlik edecek Rehber'le eşiği, anne, baba, Kaplan ve Balık'tan oluşan küçük kabile yola çıkarlar. Önlerinde, savaşın korkunç gölgesi altında, hiç düşünmedikleri tehlikelerle dolu, uzun ve zorlu bir yolculuk vardır...

TARTIŞMA KONULARI...

1. Kaplan'ın anne ve babasıyla yaşadığı köy nasıl bir yer? Ülkemizdeki bir köyle karşılaştırarak anlatın. Siz böyle bir köyde yaşayabilir miydiniz?
2. Sınıra ulaşma macerasında eşiğiyle birlikte Kaplan ve ailesine yardım eden Rehber, ilk anda sizde nasıl bir izlenim oluşturdu? Eşiğiyle ilişkisi nasıl? Rehber, hayvanla aralarındaki dayanışmanın mantığını nasıl açıklıyor?
3. Rehber'in ailesine ne olmuş? Savaş, buldukları yere henüz ulaşmadığı halde Rehber, rastladıkları yerlerin yakılıp yıkılmış olmasına ne diyor?
4. Kaplan'ın ayakları yürümekten yara olduğunda gösterdiği gayret için neler söylersiniz? Ayağınıza ayakkabı vurduğunda yaşadığınız acıyı ve iyileşme sürecinizi anlatın; nasıl bir histi, nelere katlanmıştınız?
5. Kaplan'ın babası, ailesinin yaşadığı her şeyden kendini sorumlu tuttuğunda Rehber onu nasıl yatıştırıyor?
6. Uçuruma düşmekten kurtulduktan sonra, tepedeki konaklamaları sırasında en zorlandıkları şey ne oldu?
7. Tepede eli silahlı kişilere rastladıklarında rehber onları nasıl bir tehlikenin beklediğini söyledi? Önlem olarak onlardan ne yapmalarını istedi? Buna rağmen Kaplan neden tam tersini yaptı? Sonrasında birbirlerini nasıl buldular?
8. Maceralı yolculuğun sonuna doğru balık hangi tehlikeleri atlattı; onu nasıl canlı tuttular?
9. Sınır polisi, küçük grubu durdurmasının nedenini nasıl açıkladı? Kaplan ve ailesi, sığınmacıların kampına gittiklerinde Rehber'le eşiğe ne oldu?
10. Yolculuk boyunca geçtikleri yerlerde çevre koşulları nasıldı? Ülkemizde buna benzer coğrafi koşullara sahip yerler var mı?
11. Sizce Kaplan, savaşın içindeki bu yoksul topraklarda, ülkelerinde güvenlik içinde oturan öteki çocukların kazanamadığı neler kazandı?
12. Çok zor koşullarda yapılan bu yolculuk sırasında yaşananlardan hangisi sizi daha çok etkiledi? Neden?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Araştırma:** Yardım gönüllüleri kimlerdir, ne yaparlar, nerelerde ve hangi koşullarda kimlere yardım ederler? Bu soruların yanıtlarını araştırın. “Gönüllülük” kavramı hakkında sınıfça bilinç geliştirin.
- **Resimleme:** Öğrenciler gruplar halinde ayrılınsın. Her grup romandaki ayrı bir sahneyi seçip büyük bir kâğıda hep birlikte resmini yapsın. Seçilecek sahneler; Kaplan ve arkadaşlarının köyde oyun oynamaları, Kaplan’ın çamurlu su birikintisindeki balıkla ilişkisi, çamurlu nehri geçiş, dağ yolunda eşekle yaşanan tehlike, tepedeki kamp ateşi başında üç silahlı adamla konuşma, silahlı adamların mağarası, bayırdan aşağı iniş, sınır polisi ile karşılaşma olabilir. Resimler olay akışına göre sıralanıp okul koridorunda, “Balık’ın Çizgi Romanı” adı altında sergilensin.
- **Sunum:** Herkes daha önce macera türünde okuduğu bir kitabı ya da izlediği bir filmi diğerlerine önermek üzere kısa bir sunum hazırlasın. Kitabın ya da filmin özelliğini, yazarını/oyuncularını, nerede geçtiğini, önerme nedenini anlatsın. Arkadaşlarında okuma/izleme isteği uyandırsın.
- **Yazma:** Herkes, romandaki Kaplan’la balığın, Rehber’le eşeğin dostluğundan esinlenerek bir insanla bir hayvanın dostluğunu anlatan kısa bir öykü yazsın. Bakalım kimlerin hayal gücü şaşırtacak?
- **Yarışma:** Öğrencilerden ve öğretmenlerden 5 kişilik bir jüri oluşturun. Her öğrenci “umut” temasını işleyen bir çalışma yapsın. Bu çalışmalar, şiir, yazı, fotoğraf gibi değişik malzemelerle yaratılacak resim ya da görsel bir kolaj olabilir. Rumuz kullanarak hazırlanan tüm çalışmalar jüri tarafından değerlendirilsin ve en beğenilen 5 çalışmaya sembolik bir hediye verilsin; tüm çalışmalar sergilensin.
- **El işi:** Öğrenciler üçer kişilik gruplar halinde çalışarak romandaki balığın oyuncağını yapsın. Bu 3 boyutlu balık canlandırması için çeşitli karton türleri, kâğıt, yün, yıldız ve boyalar kullanabilirler. Bakalım hangi gruplar yaratıcılık gösterecek? Yapılan balık oyuncaklar sınıfta oluşturulacak bir köşede sergilensin.
- **Atışma:** Öğrenciler iki gruba ayrılınsın. Bir grup, “İnsanın yaşadığı çevre bütün gelişimini belirler,” görüşünü destekleyen, diğer grupsa, “İnsanın sadece yaşadığı çevresi bütün gelişimini belirlemez,” görüşünü destekleyen örnekler vererek atışsın. Bakalım hangi görüş ağırlık kazanacak?
- **Mektup:** Bütün sınıf ikili gruplara ayrılınsın. Her ikili birbirine sanki savaştan etkilenen bir yerde yaşıyormuş gibi mektuplar yazsın. İçinde olabilecekleri durumu hayal ederek düşüncelerini, duygularını, hayallerini arkadaşıyla paylaşsın. Sonuçta yazılan mektuplar sınıfta okunsun ve en etkileyici mektupları birlikte belirleyin. Yazarlarına önceden hazırlanacak “Umut Mektupları” rozeti verilsin.